

o Ivanu Zbogarji in o Preširnovem pismu (dvakrat); 6. Fr. Levec o slikarji Janezu Wolfu in o Knobli (dvakrat); 7. L. Pintar o Lukijanu (dvakrat); 8. Ivan Hribar o svojem potovanju po Srbiji in Bolgariji; 9. Epicharmos ob Emoni-Aquilini; 10. Ant. Raič ob Ivanu Erazmu Tatenbahu. — Vrhu tega so govorili dne 18. marcija: Fr. Levec o Jurčiči pisatelji, dr. Vošnjak o Jurčiči politiku; dr. Bleiweis-Trsteniški o Jurčiči mestnem odborniku; dr. Fr. Zupaneč o poslednji uri Jurčičevi; Fr. Drenik o Jurčičevem ljubljanskem življenju.

Dramatično društvo v Ljubljani je imelo svoj letošnji občni zbor dne 19. marcija. Priznati moramo, da je slovenska Talija v Ljubljani res prava zapuščena ubožica. Še najboljše, kar je doslej storilo dramatično društvo in na kar sme nekako ponosno biti, to je, da je izdalo lepo zbirko gledaliških iger v svoji „Slovenski Taliji“, ter ž njo oskrbelo repertoar vsaj našim čitalnicam in bralnim društvom. S tem pa še ni pomagano jedinemu slovenskemu gledališču v Ljubljani, s katerim nikakor ne napredujemo. Uzrok ti žalostni prikazni so deloma naše politične razmere, potem pomanjkanje primerne, raznovrstnega repertoarja in priznani faktum, da nimamo vsestransko izobraženega, spretnega dramaturga, ki bi vodil predstave ter skrbel za dobro urejeno dramatično šolo, za boljši gledališki narastaj. S tem nečemo grajati sedanjega vodstva, in tudi ne dozdanih igralcev, ki v teh kritičnih razmerah oboji storé, kar morejo in z veliko požrtvovalnostjo in pravim domoljubjem skrbé vsaj za to, da slovensko gledališče popolnoma ne zaspí. Volil se je pri občnem zboru nov odbor. Predsednik mu je g. dr. Ivan Tavčar, blagajnik g. dr. Jos. Starè; tajnik g. L. Pintar, odborniki pa gg. dr. Bleiweis-Trsteniški, Jeločnik, Levec, Murnik, Pleteršnik, Stęgnar, Valentinčič in dr. Volčič. Novemu odboru bode prva naloga s posebnim ozirom na Ljubljano preskrbeti nov repertoar in potem ustanoviti v Ljubljani dramatično šolo. V zadnji namen je odbor poslal na Dunaj spretnega igralca g. Ignacija Borštnika, da se tam vsestransko izobrazi v dramatični stroki ter potem v Ljubljani prevzame vodstvo dramatične šole. Ako se nam posreči na oder spraviti primernih novih iger z dobrimi močmi, potem se obudí znova tudi med občinstvom zanimanje do našega gledališča. Da je pa občinstvo doslej precéj malomarno, tega mu ne moremo šteti v zlo; kajti ako se igrajo leta in leta vedno iste igre in še ne vselej posebno srečno in gladko, potem ne moremo in ne smemo vse krivde zvrčati na — občinstvo, ki se hoče v gledališči zabavati, a ne dolgočasiti. Dolgčas tudi največjega prijatelja domače Talije požene iz njenega hrama. Ako se v napominjanem oziru preustroji gledališče naše, potem šele se mu je nadejati boljše podpore od občinstva in tudi od deželnega zastopa.

Preširnovo pismo iz leta 1834.

„Euer Hochwürden!

Lieber Bruder im Weine!

Deine Einwendungen gegen den auf den künftigen Donnerstag d. i. übermorgen projektirten Ausflug auf den groszen Berg Šhmarna góra sind in eine neue Berathung gezogen und unstatthaft befunden worden. Mein Onkel Jakob lässt sich von seinen schwarzberockten Mithrüdern und Mitarbeitern im Weinberge des Herrn erst am künftigen Montage gratuliren, und gibt seine fête erst an diesem Tage, weil der Namenstag erst auf den Freitag fällt, und überhaupt die geistlichen Herren die letzten Tage in der Woche nicht gerne aus ihrem Neste herauskriechen. Dr. Chrobath lässt daher an Dich die Bitte und an Fräulein Nina den Befehl ergehen, Du habest Dich den morgigen Abend hier in Laibach auf dem Raan Haus Nr. 191 im ersten Stocke einzufinden, wo Deiner ein keusches Drs. Bett harren wird,

um neue Kräfte zur Fortsetzung der Wallfahrt zu sammeln. Solltest Du nicht erscheinen, so wird Dich die allerhöchste Ungnade der ganzen Wallfahrtskaravane treffen, die nicht unterlassen wird, die Mutter Gottes von Šmarna gōra dahin zu stimmen, dass sie über Deinen Hühnersteig die Cholera oder eine sonstige Pestilenz sendet, auf dass Du am Tage des Heiligen Laurentius keinen Bissen Braten den zahlreichen Gästen vorzulegen haben wirst. Fave vale et veni!

Laibach am ersten Hundstage des Jahres 1834.

Dein Saufbruder

Dr. Franz Xav. Prešhörn m. pr.“

„Strijc,“ o katerem dr. Preširen govori v tem pismu, je brez dvojbe g. Jakob Preširen, pesnikovega očeta Simona mlajši brat, porojen v Vrbi dné 15. julija 1777. leta, v mašnika posvečen 4. septembra 1803., zadnja leta svojega življenja beneficijant na Šmarni gori, kjer je umrl dné 20. junija 1837. leta. A komu je pisano to pismo? Da se je prejemnik imenoval Lovrenec, da je bil duhovnik in dober prijatelj pesnikov, to se pač posnema iz pisma. Stanovati je moral tudi blizu Ljubljane; to sklepamo iz besedij: „Du habest Dich den morgigen Abend hier . . . einzufinden;“ ker pri tedanjih poštnih zvezah pisem v tako kratkem času ni bilo možno daleč pošiljati. Kaj, ko bi bil g. Lovrenec Pokljukar, l. 1834. vikarij na Črnovčah, s katerim bi se bil dr. Preširen lahko seznanil, ko je hodil obiskavat družega svojega strijca g. Fr. Ks. Preširna, l. 1834. kurata na Goričici pri Domžalah?

Glagolski nadpis v Sevnici. Gosp. A. F. pozivlje v predzadnji številki strokovnjake, naj to stvar preiščejo, da se bode konečno védelo, kaj in kako je z „glagolskim nadpisom v Sevnici.“ Dasi se ne prištevam strokovnjakom, naj vendar povém, kar mi je o tem nadpisu znanega. Gotovo je, da vsi gospodje, ki so o ti stvari kaj pisali, niso bili na lici mesta, ali pa niso dovolj povpraševali, sicer bi bili resnici gotovo prišli na sled. „Lutrovske kleti“ namreč ni iskati v Sevniškem grádu, ampak v Sevniškem trgu. Imé pa ji ni „Lutrovska klet“, ampak znana je pod imenom „Koncilijeva klet“. Sedaj je lastnina gospé Cvenkljeve, ki ima v nji vinsko svojo zalogo. V ti kleti so opravljali lutrovci svojo službo božjo, kar je vsakemu Sevničanu dobro znano. Klet je močno zidana, obokana, na stenah se še vidijo sledovi nekdanjih slikarij. Ako se je sploh kedaj nahajal v Sevnici glagolski nadpis, moral bi vsekako v ti kleti biti. Rodoljubi v Sevnici bi klet prav lahko pregledali ter občinstvo potem določno izvestili (Jako bi nam ustregel, ako bi hotel kdo izmed Sevniških rodoljubov to stvar do dobra preiskati in nam posledke svojega raziskovanja poročiti. Ured.)

Kako se zagovarja kačji pik. Pred nekoliko leti sem v graščinski knjižnici v Ribnici našel listič, na katerem so bili pod naslovom „Schlangenbeschwörung“ zapisani naslednji verzi:

„Stoji, stoji, silna skala,
Na ti skali leži Irmbas.
Mati božja pride k njemu:
Stani gori, ti Irmbas,
Pomagaj temu človeku,
Če je vgrizen al popaden
Od tega črva podzemeljskega!“

„To se mora izgovoriti trikrat zaporedoma ali potihem, ali na glas, toda tako, da ne sliši nihče.“

Ta zagovor je bil zapisal s svojo roko ribniški graščak g. Jožef Rudež († 1846. l. 29. marcija), znani prijatelj Kopitarjev, dr. Zupanov, Preširnov in St. Vrazov.